No. 1521 Zaterdag 22 Februari 1913. 30ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

HET DEBAT.

„De Gouverneur kan de meening niet deelen, dat men de R. K. Missie kan vragen hoeveel het onderwijs haar kost, om de subsidie daarnaar te regelen. Met evenveel recht zou men van den ambtenaar, die traktementsverhooging vraagt, rekening en verantwoording kunnen eischen van zijn uitgaven, zegt de Gouverneur. Dit is een onjuiste bewering, Mijnheer de Voorzitter. De ambtenaar presteert zijn werk aan het Gouvernement en wanneer dat werk beter betaald moet worden, dan kan en mag het Bestuur natuurlijk niet vragen, hoe de ambtenaar zijn verdiensten uitgeeft. De vraag is in dit geval: Is het werk dat de ambtenaar doet naar de omstandigheden meer waard?

Zoo ja, dan *moet* hij naar billijkheid meer betaling krijgen. Komt echter een ambtenaar bij het Bestuur alleen klagen, dat hij arm is en dat hij met zijn salaris niet rond komt, welk salaris overigens, de levensstandaard in aanmerking genomen, in verhouding is tot zijne prestaties, dan is het Gouvernement, dat hem dan een steun wenscht te geven voor zijn groote huishouding, niet alleen bevoegd, maar zelfs verplicht te onderzoeken of dat meerdere, dat niets anders is dan een aalmoes, soms niet misbruikt zal worden.

In dit laatste geval verkeert nu de R. K. Missie. Zij heeft scholen opgericht en wil hare volgelingen uitsluitend naar hare beginselen, naar hare leer onderwijzen. Het is haar belang die scholen te hebben, om hare kudde bij elkaar te houden. Ze is niet verplicht dat te doen; wil ze het echter doen, *dat* is haar recht. Ze kan echter nooit een recht doen gelden op het staatsgeld, op het geld van anderen. Alles wat zij uit de Koloniale kas geniet is niets anders dan een aalmoes. Alvorens haar dus eenigen steun te verleenen, mag men wel degelijk vragen: Gij hebt er belang bij die scholen te houden; hoeveel draagt gij dan zelf bij? Dit is vooral het geval, wanneer het onderwijs reeds in verhouding tot de prestaties ruim ondersteund is."

Tot zoover de Heer WINKEL, die hier opnieuw herhaalt, dat de R. K. Bijz. school nooit een *recht* kan doen gelden op het staatsgeld, doch slechts een *aalmoes* ontvangen kan.

Dergelijke bewering gaat toch te ver voor een Lid van den Kolonialen Raad, die weten moest, dat in onze Kolonie bij Verordening de voorwaarden zijn vastgesteld, waar aan het Bijz. Onderwijs heeft te voldoen om subsidie te kunnen genieten.

Werd die verordening niet een paar jaar geleden in het leven geroepen juist om de subsidie voor de Roomsch Katholieke scholen te regelen?

Dat recht op staatsgeld voor de R. K. scholen is in een Wet vastgelegd, de bewering van den Heer WINKEL gaat dus lijnrecht tegen de Koloniale Verordening in, waarvan hij het bestaan zelfs niet schijnt te vermoeden.

En dat noemt zich Lid van het hoogste Wetgevend College in onze kolonie!

Moet een Lid van den Kol. Raad dan niet zorgen op de hoogte te wezen der bestaande Verordeningen, rakende hét Onderwerp, dat op het oogenblik bij den Raad in behandeling is? Als men niet weet, waar het eigenlijk over gaat, doet men beter zijn mond te houden. Het is onverstandig, maar in 't wilde weg te praten, zonder kennis van zaken. Men stelt zich dan zeer dom aan.

Daar is nog een ander verkeerd beginsel in de redeneering van den Heer WINKEL. ZEd. beweert herhaaldelijk, dat de Katholieken zeer weinig opbrengen aan belasting, en besluit daaruit, dat zij dus ook geen recht hebben op staatsgeld, hoofdzakelijk door andersdenkenden aan den Staat betaald.

Dit dwaze beginsel is in strijd met de allereerste grondprincipen van gezonde Staathuishoudkunde.

De belasting wordt niet betaald, opdat iedere belastingbetaler die gelden in een of anderen vorm weer van den Staat zou terugontvangen, en dan nog wel, zij die het meest betaalden het meest; maar de belasting dient uitsluitend om de Gemeenschap in staat te stellen hare verplichtingen ten nutte van het algemeen belang na te komen. Waarom verlangt men, dat de belasting zooveel mogelijk volgens de draagkracht over al de burgers verdeeld worde, tenzij om door het geld der meer gegoeden de Gemeenschap de noodige middelen te verschaffen om groote uitgaven te doen voor burgers, die zelf weinig of niets kunnen opbrengen. In iedere geregelde maatschappij zal hij, die het meest bezit, het meest betalen, terwijl juist ten behoeve der armste burgers de grootste uitgaven gedaan moeten worden.

Volgens het beginsel van den Heer WINKEL zouden de arme melaatschen op Zaquito, de krankzinnigen op Montecrist, de onvermogende zieken in het Hospitaal niet het minste recht hebben verzorgd te worden op Gouvernementskosten, want zij betalen geen cent belasting. De Staat echter zorgt voor deze armen ter wille van het algemeen belang.

Het zou er in onze arme kolonie mooi uitzien, indien alleen de belastingbetalers recht hadden op Staatszorg. Geen verpleging van melaatschen, geen afzondering van krankzinnigen, geen verzorging van onvermogende zieken! Uit eigen beweging zouden de meer gegoeden vragen, dat de Staat zich het lot dier ongelukkigen aan trekke in het belang van het algemeen welzijn; en gaarne zouden zij daar eenige geldelijke opoffering voor over hebben.

Aan dat redelijk verzoek heeft de Staat voldaan en zorgt met het geld der meer gegoeden voor de verzorging der onvermogenden, ook voor hun onderwijs.

Het is derhalve het gewone gevolg van gezonde Staathuishoudkunde, dat in een geregelde en beschaafde maatschappij de geldelijke voordeelen voor de onvermogenden zijn; de hoogst aangeslagenen in de belasting ontvangen een soort vergoeding door de honorifieke betrekkingen, welke zij kunnen bekleeden, en door minder of meer medezeggingsschap in het Bestuur, als Afgevaardigde, Staten– of Raadslid.

Niet het betalen van belasting derhalve geeft recht op Staatszorg en bescherming, maar het burgerschap, het onderdaan zijn van het Koninkrijk der Nederlanden. Alle burgers zijn gelijk voor de Wet, de armeren zoowel als de rijkeren, de Katholieken evenzeer als de Protestanten en Israëlieten.

Nu de Katholieke Ouders hier in de Kolonie over het algemeen te arm zijn om eigen scholen voor hun kinderen zelf te betalen, hebben zij recht te vragen, dat niet alleen de Kerk, maar ook het Gouvernement in dien ouderzorg voorzie. De R. K. Missie heeft zich steeds het lot der armen aangetrokken en scholen voor hen opgericht; een verzoek echter aan den Staat, om ook van zijn kant zijn plicht te doen en met de Missie de lasten voor het Onderwijs te deelen, werd jarenlang niet ingewilligd. Schoorvoetend is de Staat later dichterbij gekomen en heeft slechts gedwongen de hand uitgestoken tot hulp. Het ging niet van harte. De verleende steun was en bleef zeer gering. Maar het beginsel werd erkend. De Staat zag, dat de zorg voor het onderwijs der R. K. bevolking niet uitsluitend mocht overgelaten worden aan de Missie.

Ook de Roomsch Katholieken zijn burgers, en als Katholieken verliezen zij niet het recht, dat de Staat ook zorge voor het onderwijs dezer onvermogenden.

Het is geheel en al tegen den geest der Nederlandsche Wetgeving te meenen, dat het Gouvernement alleen voor *burgers* **scholen heeft op te richten en dat de Staat met de opvoeding van** ***Roomschen, Protestanten*** **of** *Israëlieten* niets te maken heeft.

Onze Wet, de Wet eener Christelijke Natie, erkent geen burgers, tenzij Roomsche, Protestantsche, Israëlietische burgers. Burgers zonder eenigen godsdienst worden ook wel meegeteld, maar dan toch *als niet behoorende tot eenig kerkgenootschap*.

De Nederlandsche onderdanen kunnen slechts op deze wijze, volgens de gezindten, worden ingedeeld. De Roomschen worden dus wel degelijk als burgers erkend.

De R. K. Missie moge dan al uit eigen belang, om het behoud des Geloofs, scholen hebben opgericht, in die scholen ontvangen de R. K. kinderen toch ook onderwijs geheel en al volgens de eischen door den Staat gesteld. En om deze reden kan gezegd worden dat de Missie een gedeelte van den Staatszorg heeft overgenomen, geheel en al met goedvinden van den Staat, na officieele aanvrage en goedkeuring, en nadat door den Staat de noodige voorwaarden waren gesteld. Dat is als een soort wederzijdsch contract, waaraan van beide kanten voldaan moet worden. De R. K. Missie kan derhalve zeer goed door den Gouverneur vergeleken worden bij een ambtenaar, die werk presteert aan het Gouvernement en klaagt, dat zijn werk niet voldoende betaald wordt. Het onderwijs aan 5000 kinderen moet den Staat meer waard zijn dan f 31,000, of f 6,25 per kind. Dat is geen betaling, ook niet bij den minder bloeienden financieelen toestand der Koloniale Kas. De Staat is billijkerwijze verplicht een veel grooter aandeel der onkosten van het onderwijs voor onvermogenden voor zijne rekening te nemen.

Men weet, dat het Gouvernement zich jarenlang onttrokken heeft aan deze verplichting, en veel te weinig heeft bijgedragen voor het R.K. Bijz. Onderwijs, hetwelk voor een groot gedeelte Onderwijs voor Onvermogenden is. De R.K. Missie spreekt nu niet eens van die oude schuld, zij maant volstrekt niet om betaling van achterstallige schuld, maar verlangt alleen, dat van dit oogenblik af de nieuwe schuld trouw betaald worde. Gouvernement, Regeering en Volksvertegenwoordiging in Nederland hebben die schuld erkend en goed bevonden, en zijn bereid te betalen. En hoe was nu de houding van den Kolonialen Raad? De meerderheid van hen, die het Gouvernement van advies moeten dienen, die de Regeering moeten steunen, en het volk vertegenwoordigen, weigert vlakaf de wettig erkende schuld te betalen en eischen inzage van boeken van het Vicariaat. Zij vragen: Hoeveel betaalt de Missie zelf?

Welke schuldeischer zal zulk een impertinentie dulden? Wat heeft de Koloniale Raad te maken met de uitgaven van de R. K. Missie?

De Leden hebben slechts te onderzoeken, of de schuldinvordering klopt. Nadat de Gouverneur ronduit ver-

LIEFDE EN LIJDEN.

(Historische Roman.)

VII.

Ter herinnering: Een jong krijgsman, Edgar Gloswood, is met de eenige dochter Anna van den Graaf van Ellislaw in het huwelijk getreden; hun huwelijk is reeds gezegend met een dochtertje; zij leiden op hun kasteel een gelukkig en gezellig leven; toen echter Karel II door zijn Uniformiteits-edict den Anglic. Godsdienst maakte tot Staats-Godsdienst, ontstond er gevaar voor een opstand; de jonge Gloswood wilde zich aan het hoofd hiervan stellen, maar zijne vrouw en zijn schoonvader overtuigen hem, dat hij er niet toe verplicht is. Om aan alle gevaar te ontkomen wil hij met vrouw en kind eene toch reeds voorgenomen reis naar Frankrijk maken; hij moet echter eerst nog naar Edimbourg om zijne zaken te regelen; 's morgens vroeg is hij hiervoor op reis gegaan, maar zal dienzelfden dag nog op het kasteel terugkeeren om daarna zoo spoedig mogelijk de reis naar Frankrijk te aanvaarden.

Terwijl Edgar Gloswood op het erfslot met zijn schoonvader en Anna overlegde, hoe zij allen aan het groote gevaar konden ontkomen, speelde zich in het koninklijk paleis een geheel ander tooneel af! Karel II vergaderde er in particuliere zitting met den Minister-Raad; men had den koning bericht, dat zijn Uniformiteits-edict bij een gedeelte van het volk, als Puriteinsch zijnde, met verontwaardiging was ontvangen; de bericht kwam van een zekeren Monk, een vijand van Gloswood. Het was een man zonder het minste eergevoel, die zich door zijn kuiperijen had weten op te werken en zelfs den titel van „Hertog" had weten te verkrijgen; hij stond bij niemand in aanzien, maar men vreesde hem, omdat men hem niet kon vertrouwen en hem tot alles in staat achtte. Ook hij was aangezocht, om als pair in het Engelsche Hooger-Huis zitting te nemen en het was hoofdzakelijk Edgar, die zijne benoeming had weten tegen te houden. Toen de voorstanders van Monk aan Edgar vroegen waarom hij hem niet wilde steunen, was zijn antwoord geweest:

„Gij, zoo min als ik, kunt toelaten, dat zoo'n opdringer, zoo'n man zonder eer worde gelijk gesteld met den adel des lands!"

„Hij draagt toch den titel van „Hertog van Albemarle" hadden ze hem geäntwoord?"

Ja, had Edgar toen gezegd, maar weet gij, hoe hij dien titel heeft verkregen? Gij zult hem een groot genoegen doen, door er maar niet naar te onderzoeken; ik blijf er bij: ik steun hem niet! Integendeel, ik zal alle moeiten doen, om te voorkomen, dat zoo'n gelukszoeker over de belangen van het volk zou beslissen!"

De vrienden van Monk hadden dezen dit natuurlijk medegedeeld en sedert dien tijd stond 't bij hem vast: Gloswood zal buigen voor den gelukszoeker.

Toen dan de koning met zijne ministers aan het beraadslagen was over de middelen, om een mogelijken opstand te voorkomen, liet Monk zich aandienen met de boodschap, dat de Hertog van Albemarle vroeg, om Zijne Majesteit eenige oogenblikken alleen te mogen spreken voor dringende Staatsaangelegenheden.

De koning stelde nu aan de vergaderde ministers voor, den Hertog in hun midden te ontvangen, daar hij toch was gekomen voor Staatsaangelegenheden; zij keurden 't goed.

Monk werd binnengelaten en plaatste zich, na een diepe buiging gemaakt te hebben, aan het einde der lage tafel.

„Mijne heeren, zoo sprak toen de koning, de hertog van Albemarle is hier gekomen, om te spreken over Staatszaken, die geen uitstel gedoogen, ik noodig u uit, hertog, om over te gaan tot het doen uwer mededeelingen."

Monk boog zich tot den koning en begon:

„Sire, uwe Majesteit weet beter dan ik, hoezeer het algemeene volksbelang er mede gebaat zal wezen, nu uwe Majesteit het Uniforminiteits-edict heeft uitgevaardigd; het zal echter u en uwen Ministers niet onbekend wezen, dat er een aantal lieden zijn, die dit edict niet willen erkennen; bovendien zal Uwe Majesteit wel weten, dat er gevaar bestaat voor een volks-opstand; maar, wat uwe Majesteit wellicht niet weet, dit gevaar is grooter dan men zou vermoeden! Zij hebben een groote volksmenigte op hunne hand weten te krijgen en het is hun plan, op te trekken naar 't koninklijk paleis, om uwe Majesteit rekenschap te vragen van zijne handelwijze. Sire, er is nog meer! Zij hebben zelfs iemand uit den adelstand, die ik zeker weet, dat uw edict ten sterkste afkeurt, gevraagd zich aan hun hoofd te plaatsen! Deze moet zich bereid hebben verklaard, het opperbevel te willen aanvaarden!"

„Wie is hij," onderbrak hier de koning, terwijl ook de ministers den brenger dezer tijding vragend aanstaarden.

„Sire, zoo ging de huichelaar verder, ik mag den naam niet noemen van iemand, die mij dierbaar is; ik ben tot u gekomen, om uwe Majesteit in te lichten omtrent hunne plannen, opdat er voorzorgsmaatregelen kunnen genomen worden, om de overrompeling van het koninklijkhuis te voorkomen; want niets minder dan dit voeren zij in hun schild!"

„Wat, riep de koning toornig uit, zouden zij mij hier, in mijn eigen huis, willen overvallen? Staan ze mij misschien naar het leven?"

„Sire, hernam Monk, ik heb dit uwe Majesteit niet durven zeggen, maar het is zoo!"

„Dan zijt gij verplicht, den naam te noemen van hun aanvoerder; wij moeten hun een gevoelige straf toedienen en hun toonen, dat het ernst is; wij hebben den moord op onzen roemrijken vader gewroken door den dood van eenige voorname Crommellianen; laten we nu voorkomen, dat de koningskroon niet weder opnieuw met bloed worde bevlekt! Mijne heeren, zoo sprak toen Karel zijne Ministers aan, want dunkt u, zooals gij hebt gehoord staat men mij naar het leven; wij moeten ingrijpende maatregelen nemen; de aanvoerder der bende moet, tot afschrikwekkend voorbeeld van alle anderen, ter dood worden gebracht!"

De ministers stonden allen op van hunne zetels en verklaarden eenparig, dat Karel niet anders mocht handelen; ook de koning ging nu staan en sprak tot Monk:

„Hertog van Albemarle, ik beveel u den naam te noemen van hem, die mij zoekt te dooden."

„Sire was zijn antwoord, ook mij wil het voorkomen, dat uwe Majesteit niet anders mag handelen, daar het hier gaat om de eer of oneér van de koningskroon, om het leven of den dood uwer Majesteit zelve; maar ik mag dien naam niet noemen, daar het een mijner vrienden is, die zich aan het hoofd der opstandelingen heeft geplaatst."

„Hertog, ik beveel het u nogmaals zeide Karel toen; de koning van Engeland laat niet met zich spelen; dien naam mij niet noemen, ook dit is hier strafbaar, denk daar wel om! Geeft gij zoo weinig om uwe eer, dat gij weigert uw plicht te doen, ook al is dit ten nadeele van een uwer vrienden?"

„Mijne eer is mij meer waard dan alles, Sire, is zijn huichelachtig antwoord; ben ik werkelijk verplicht, u dien naam bekend te maken?"

„Ja", antwoordde Karel.

„Welnu, hernam toen Monk; ik zal u den naam van den aanvoerder der lieden, die u belagen, mededeelen; het is Edgar Gloswood, de schoonzoon van den Graaf van Ellislaw".

Als uit één mond klonk het nu door de zaal: hij is des doods schuldig!

„Heeren, zoo sprak nu de koning, gij hebt 't gehoord; men smeedt booze plannen tegen mij; men wil ook mij de koningskroon van het hoofd rukken; wat dunkt u, moet hier niet worden ingegrepen? Is het niet te wenschen, dat de aanvoerder der snoode bende worde gestraft met den dood, om door een afschrikkend voorbeeld in de toekomst zulke dingen onmogelijk te maken?"

Allen stemden met Karel in en Gloswood werd ter dood veroordeeld!

(Wordt vervolgd.)

klaard heeft, dat de Missie te veel betaalt en het Gouvernement te weinig, nadat de Hooge Regeering in Nederland herhaaldelijk blijk heeft gegeven van hetzelfde gevoelen te zijn, had de Kol. Raad slechts te onderzoeken, of de voorgestelde verhooging der subsidie billijk was, dat is, of het Gouvernement nu weer niet van zijn kant te veel betaalde. Alles kwam dus neer op de vraag. Wat is het onderwijs, dat de R. K. Missie geeft aan zoovele duizenden onvermogenden, voor de Kolonie waard? Wat voor werk wordt er geleverd?

Als vanzelf en geheel natuurlijk zoekt men, om de onkosten te berekenen, naar een punt van vergelijking en ziet men naar de onkostenrekening van het Openbaar Onderwijs. Men mag daarbij gerust in aanmerking nemen, dat de Staat zeker veel duurder zal werken dan de R.K. Missie. Maar eenige aanduiding van de onkosten van het Onderwijs in het algemeen treft men er toch wel in aan. Die aanduiding is voldoende om een globale berekening op te maken. Ook bij het R.K. Bijzonder Onderwijs heeft men te betalen voor het laten uitkomen en het onderhoud van het onderwijzend personeel, ook daar moeten er scholen en onderwijzerswoningen worden gebouwd, leermiddelen worden verstrekt etc. De Gouverneur heeft een lange lijst van uitgavenposten opgesomd. Valt het dan zoo moeilijk een begrooting der onkosten volgens die gegevens te maken? Hoe zou de Raad het dan aanleggen, als het Voorstel WINKEL eens in behandeling kwam en 't Gouvernement wilde overgaan tot het oprichten van 23 scholen en het laten uitkomen van 100 gediplomeerde onderwijzers?

Ook zonder te weten, wat de R.K. Missie zelf aan hare scholen ten koste legt, kan de onkostenrekening zeer goed door den Raad worden opgemaakt. De verstrekte gegevens zijn meer dan voldoende. Er was volstrekt geen reden om zulk een brutale vraag te stellen naar inzage van boeken, alsof men 't zaakje niet vertrouwde.

De Heer WINKEL heeft ook een heel verkeerd begrip van wat subsidie eigenlijk is. In een wet vraagt men niet allereerst naar de grammaticale beteekenis van het woord. maar naar de wettelijke beteekenis. Uit de parlementaire geschiedenis, uit de totstandkoming van de wet moemen den zin der wet verklaren, niet uit woordenboeken.

Schoolsubsidie mag daarom volsterkt niet gelijk gesteld worden met het denkbeeld, door den Heer WINKEL gehuldigd, dat de Staat een geldelijke ondersteuning, een *aalmoes* zou geven. De wettelijke beteekenis is, dat de Staat van zijn kant *meebetaalt* aan de onkosten van het Bijz. Onderwijs, omdat dit onderwijs door een groot gedeelte zijner burgers wordt verlangd, die met Openbaar Onderwijs geen genoegen kunnen nemen.

Als de verklaring van den Heer WINKEL juist was, zou de *volkomen gelijkstelling van financieelen steun aan het Openbaar en Bijzonder Onderwijs* niet op het program der Regeering kunnen staan.

Het Bijz. Onderwijs is volstrekt niet minderwaardig; in tegendeel, het is het eenig bestaanbare, het eenig volledige; maar onbillijk onderdrukt, financieel steeds achtergesteld, komt het thans zijn goed recht opeischen en daarom zijn de *would be* liberalen zoo fel daartegen gekant. In hun hooggeroemde verdraagzaamheid kunnen zij niet velen, dat de Roomsch Katholieken nu ook eens iets opeischen van het Staatsgeld voor hunne scholen. Zij moesten er zelf eens iets minder om krijgen!

Mijn laatste woord

aan den Heer

F. W. P. Winkel,

Lid van den Kolonialen Raad.

Curaçao, 16 Februari, 1913

WELEDELE HEER,

Nog een enkel woord naar aanleiding van uw wederwoord van 12 Februari l.l.

UEd. doet weer 'n zwakke poging om de ± 150 leerlingen van onze Spaansche scholen, buiten Curaçao geboren, weg te cijferen en weet daarvoor geen ander argument aan te halen dan: „ De *weinigen* (die Cura-„çao tijdens hun schooljaren verla-„ten) gevoegd bij de *anderen*, die „vóór hun schooljaren vertrekken „(*nieuwe vondst !!!*) zullen ongetwij-„feld in de jaren 1901–1912 meer dan „het cijfer 150 bereikt hebben. Vind „U ook niet?"

O, zeker! ik vind het 'n verpletterend argument, want *weinigen* + *anderen* is meer dan 150. Vooral dat *ongetwijfeld* is afdoend en uw onnoozele vraag: „*Vindt U ook niet*"?" doet de deur toe. Hebt U nog meer van dat soort logica in uw bovenkamer?

Van mijn meer dan 20-jarige ondervinding en het getuigenis van andere schoolhoofden en onderwijzers, volgens welke er *minstens* evenveel van buiten Curaçao op onze scholen komen om de leemten aan te vullen door de weinige vertrekkenden ontstaan, alsmede van het feit, dat door de Syriërs in de laatste jaren zelfs een heel nieuw element in onze scholen is gekomen, zwijgt U maar wijselijk.

Ik blijf dus bij mijn woord, *dat ik die 150 leerlingen in geen geval prijs geef.*

Daar ontmoet ik weer dat zeldzame staaltje van *hardleerschheid* (om geen harder woord te gebruiken, dat U zoo graag het volk van Curaçao naar het hoofd slingert). U orakelt maar al door over de schoolgaande kinderen in 1912 en nu niet *eenmaal* maar *herhaalde malen* Maar weet dan ook, dat U zich evenveel malen vergist. Is het U nog niet duidelijk, dat èn het K. V. van 1912 èn de M. v. A. van 9 Dec. 1912 beide de leerlingen opgeven van **1911**. Wil U het aantal schoolgaande kinderen van 1912 weten, heb dan nog eenige maanden geduld. Ze worden gepubliceerd in het K. V. van 1913.

— Mijnheer Winkel, wat ik U verzoeken mag, houd nu eens op met als 'n machine al de nonsense te copiëeren, die men U voorlegt. Wrijf U ten minste eerst de oogen eens uit en lees hun geknoei eens aandachtig over alvorens het als uw eigendom te aanvaarden.

—Maar ik begrijp heel goed, waarom U aan dat jaartal 1912 vasthoudt! U kan het niet missen. U wil immers uw *willekeurige cijfergroepeering* (1901—1906 naast het schooljaar 1912) redden. Mis, hoor! Dat lukt niet. De kinderen van 1906 worden in den loop van '12 wel 6 jaar, *maar komen in den loop van '12 niet op school,* zooals U beweert. Daarmee wordt gewacht tot begin '13. Tot zoolang blijven ze in de stad op de bewaarscholen en buiten wachten ze veelal nog 'n paar jaar langer. Zoo is de zaak en niet anders.

— Mijn verwijt, dat U *willekeurig* gehandeld hebt met bij uw eerste berekening de leerlingen van 1901 te schrappen en die van 1906 (dus nietschoolgaanden) te handhaven, lijkt wel 'n bittere pil, die U maar niet wil slikken. U ontkomt er echter niet aan. Komaan, moed gevat! 't Zal U goed doen! Mannen met 'n durf als Mijnheer Winkel moeten voor zoo'n bagatel niet terugschrikken!

15 % sterfte voor de jaren 1899 en 1900 is te weinig. UEd. wil 20% en verwijt mij *willekeur*. Wij zullen zien: Wij hebben het hier over de jaren 1899—1904 en wat is nu natuurlijker dan, dat ik zoo goed als zulks kon geschieden een gemiddeld percentage vaststel voor deze 6 jaren. Is dat willekeur, dan treft U hetzelfde verwijt, waar U het gemiddelde sterftecijfer berekende voor uw zestal jaren (1901—1906). Ik heb uw voorbeeld zoo slaafs mogelijk gevolgd en wat nu bij U redelijk is, is bij mij willekeur. Jawel! Een wonderlijk staaltje van logisch debatteeren! Mag ik U ook vragen, wat het jaartal 1906 met mijn getallenreeks 1899—1904 heeft uit te staan? Hoe jammer, Mijnheer, dat U daar af moet blijven! Maar troost U, want U gaat 'n glorievol tijdperk te gemoet. De leerlingen van het ongelukkige kinderjaar 1906 beginnen eindelijk nu, in 1913, school te gaan, hier in de stad althans; die van buiten hebben nog tijd genoeg. Bedwing uw ongeduld nog 'n weinig. Wees nu niet zoo dwaas om in het K.V. van 1913 te gaan zoeken, hoeveel leerlingen we in dit jaar (1913) op school hebben, maar wacht 't K.V. van 1914 af. En dan uw slag geslagen met vaste hand. Potstausend, dat zal 'n victorie wezen!

Ik wensch U dan 'n beter succes toe, dan U nu mocht hebben. Maar opgepast, hoor! *Geen willekeur!* En vooral *geen gissingen* gebruiken als bewijsmateriaal.

Nu kom ik aan de meest interessante passage van uw wederwoord. Volgens uw nieuwe berekening met de jarenreeks 1899–1904, waarbij U zich natuurlijk de hierboven gewraakte vrijheden veroorlooft, komt U tot het verrassend resultaat, *dat U nu een surplus krijgt van eenige honderden, terwijl U in den kolonialen Raad een te kort kreeg van 145.* En nu vraagt U nog heel onnoozel waar de fout zit? Nu wil U nog een commissie van eenige onpartijdige (!) leden van den Kolonialen Raad benoemd zien, om door telling van al de schoolkinderen op dezelfde (!) dagen achter de fout te komen? Maar Mijnheer, maakt uwe tweede berekening niet uit, *dat uw eerste foutief was?* U behoeft heusch niet verder te zoeken! Veroorloof mij U hier even op te merken, dat uwe wijze van debatteeren zoo ver beneden alle kritiek is, dat ik niet begrijp, hoe U er mee voor den dag durft komen.

Hier had ik van U, als man van eer, de loyale bekentenis verwacht, dat U gedwaald had. Nu dat niet gebeurd is, had U beter gedaan met uw nietszeggend woord: „Mocht ik eens dwalen, niets zal mij aangenamer zijn dan op mijn dwaling gewezen te worden", maar in de pen te houden.

Daar stuit ik weer op 'n onbenulligheid! Uw opmerking, dat het aantal overledenen tusschen 1904 en 1912 niet juist 38 zal bedragen, had ook in de pen kunnen blijven. U vindt hetzelfde maar met andere woorden in mijn laatste schrijven. Als U 'n brief te beantwoorden hebt, dient U hem toch eerst goed te lezen. En wat ik ook 'n niet te qualificeeren aardigheid van U vind is, dat U heele passages over het hoofd ziet, en die liefst onbeantwoord laat. Maar natuurlijk, daar hebt U gewichtige redenen voor!

Gaan we verder: Noch uit de Memorie van Antwoord, noch uit de Notulen is mij gebleken, dat de Gouverneur of de Schoolopziener ergens 'n besliste uitspraak gedaan hebben in zake het gemiddeid aantal schooljaren. Zij spreken van 3 á 4 — 5 á 6 jaren, maar wagen zich niet aan 'n beslissing. En zeer terecht! UEd stelt het zonder blikken of blozen op 5 jaar. Een kranig bravourstukje! En dat noemt U nu 'n officiëel gegeven? Nog kraniger! Men moet toch maar durf hebben! Hoor eens hier, Mijnheer Winkel, het is en blijft een *gissing*, en of die gissing nu ver buiten de waarheid ligt of niet, kan ik voorloopig niet uitmaken *en U ook niet.* En 'n feit is het, dat U een gissing gebruikt om de juistheid van officiëele gegevens te controleeren en dit druischt in tegen alle regels der gezonde logica.

Behalve van bovenbedoelde *gissing* bedient U zich van officiëele gegevens. Zeer zeker! Maar hoe? Als U die officieele gegevens op 'n *willekeurige wijze groepeert,* zooals U deed in uw betoog in den Kolonialen Raad, dan maakt U 'n misrekening, waarvan de fout niet ligt in de gegevens maar in de persoon, die er misbruik van maakt. Begrepen? Of kwam U bij een billijker groepeering niet tot een geheel ander eindcijfer?

Wat de Notulen van den Raad betreft, zeker neem ik aan, dat ze het verhandelde zoo getrouw mogelijk weergeven. Maar dat wil nu niet zeggen, dat elk woord, daar gesproken, wordt opgenomen in de Notulen en zeker niet als het een *lapsus linguae* is.

In uw wederwoord vind ik ten minste één wijze gedachte, waarmee ik volkomen instem: „U speelt niet graag voor schoolmeester". Welnu waarde Heer Winkel, houd U daaraan, want het schoolmeester spelen gaat U slecht van de hand. Ik voor mij oordeel het ook raadzamer, dat U nog 'n tijdje als leerling op de schoolbanken doorbrengt alvorens als meester op te treden. Uw rekenkunde staat nog op 'n bedenkelijk laag peil en kennismakking met de eerste beginselen der logica blijft U ten zeerste aanbevolen.

Hoogachtend

Fr. M. RADULFUS HERMUS

Inspecteur van het R. K. B.O.

Noot van de Redactie:

De Heer WINKEL, zoowel als de Eerw. fr. Directeur, heeft nu zijn „laatste woord" gesproken. We beschouwen thans deze polemiek als definitief gesloten en zullen niet toestaan, dat er nog op worde teruggekomen; ook niet door derden.

Onze Begrooting

IN DE

TWEEDE KAMER.

(*Handelingen.*)

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

De heer **Scheurer**: Mijnheer de Voorzitter! Naar aanleiding van een hoofdstuk in het Oranjeboek, overgelegd bij de Staatsbegrooting voor 1912, zou ik een enkel woord willen spreken.

Op bladz. 93 daarvan lezen wij omtrent de regeling der prostitutie te Willemstad:

„In de tweede plaats schijnt de onmiddelijke voorziening van eene behoorlijke regeling der prostitutie te Willemstad geboden tot wering van venerische ziekten aan boord der binnenvarende schepen. Het aandoen van de haven door buitenlandsche oorlogsschepen hangt hiervan rechtstreeks af en de gevolgen van het tegenwoordige volkomen gebrek aan eenige regeling op dit gebied is dat in de laatste jaren Duitsche en Amerikaansche oorlogsschepen Curaçao zooveel mogelijk mijden; zulks werd mij nog onlangs uitdrukkelijk bevestigd door een hooggeplaatst ambtenaar aan het Departement van Marine te Washington. Voorts zijn die gevolgen voor den dienst op onze eigen oorlogsschepen en op alle koopvaardijschepen hoogst noodlottig. De sanitaire toestand van onze kolonie, voor wat dezen bijzonderen tak aangaat, heeft in het buitenland een zeer slechten naam, en het gebrek aan regeling wekt bevreemding wanneer men nagaat dat hooge belangen voor Curaçao daarbij op het spel staan, dat zulk een regeling geen quaestie is van groote uitgaven, maar meer van organisatie en eindelijk dat wij in dit opzicht zulke schitterende voorbeelden kunnen aantreffen bij onze Amerikaansche buren o. a. te Panama en op Porto Rico."

Verder vinden wij in dat stuk.

„Daarbij komt het gebrek aan controle van overheidswege. Gevolg is dat de statistieken van de op Nederlandsche oorlogsschepen voorkomende venerische infecties, zeer ongunstig zijn en dat buitenlandsche bodems zich, te recht, verre van onze haven houden."

Verder vinden wij: „Van den kant van het bestuur te Willemstad zal echter ook het noodige moeten geschieden. Zooals gezegd, is daar de sanitaire toestand, op het stuk van venerische ziekten, slecht, en naar het heet wordt die plaats slechts door Barbados en Paramaribo overtroffen."

Het is niet alleen, dat wij in dit Oranjeboek zulk een treurig beeld vermeld zien van den moreelen toestand in Curaçao en andere deelen van onze West. Het was dan ook naar aanleiding van hetgeen ons hier vermeld werd, dat in het Voorloopig Verslag op dezen toestand werd gewezen en wij hebben in de Memorie van Antwoord daarop een antwoord gekregen, dat inderdaad naar mijn meening eigenaardig mag heeten. Dit antwoord luidt aldus:

Reeds in den loop van het vorige jaar is met den Gouverneur in overleg getreden over de vraag of, met het oog op de te verwachten toeneming van de scheepvaart na de opening van het Panama-kanaal geen maatregelen genomen behooren te worden op sanitair gebied in het algemeen en in het bijzonder met het oogmerk om de verbreiding van venerische ziekten tegen te gaan. Naar aanleiding daarvan heeft de Gouverneur eene commissie benoemd, met de opdracht om na te gaan of het — vooral ook met het doel om den goeden naam van de haven van Curaçao in den vreemde op te houden — noodig of wenschelijk is, dat bepaalde sanitaire maatregelen worden genomen, en in het bijzonder om te onderzoeken wat gedaan zou kunnen worden tegen de verspreiding van venerische ziekten.

„Het door de commissie uitgebracht rapport is kort geleden, vergezeld van zijne voorstellen ter zake, van den landvoogd ontvangen.

„De ondergeteekende is daarover met zijn ambtgenoot van Marine in overleg getreden."

En nu krijgen wij ten slotte het antwoord op de vraag in het Voorloopig Verslag gedaan.

„Wat het veelvuldig voorkomen van venerische ziekten op Curaçao betreft, moge nog worden aangeteekend dat naar het oordeel zoowel van de Commissie als van den Gouverneur, de toestand te Willemstad zeker niet erger is dan in andere havenplaatsen van dezelfde beteekenis in West-Indië. Naar hunne meening verdient de haven van Curaçao den slechten roep niet, dien zij in dit opzicht heeft."

Dit is nu het antwoord, dat wij ontvangen hebben, dat het in Curaçao niet slechter is dan op andere plaatsen Als men mij veroordeelt omdat ik steel, of drink of rook, dan zou ik kunnen zeggen, ik ben volstrekt niet slechter dan mijn buurman, want die steelt en drinkt en rookt ook. Al ware het in die streken nog tienmaal slechter dan in Curaçao of Paramaribo, dat geeft volstrekt geen verontschuldiging om nu maar in den bestaanden toestand te blijven. Neen, wij weten het allen, niet alleen uit het Oranjeboek, maar ook uit andere schriftelijke berichten, dat de toestanden op zedelijk gebied in onze West zeer treurig zijn. Ten aanzien van een volk, dat, zooals wij heden nog hebben gehoord, op elk gebied, op economisch en maatschappelijk gebied, zoo gedemoraliseerd is en verslapt, en dat wij nu door dezen immoreelen toestand nog verder ten verderve voeren, mogen wij ons niet afmaken met te zeggen, dat het op andere plaatsen even slecht is. Hier dient naar mijn overtuiging met vaste hand te worden ingegrepen. Waar wij zien, dat onze naburen, het gevaar voor hun koloniën inziende, krachtig zijn opgetreden, daar zou ik er bij de Regeering ten ernstigste op willen aandringen om deze zaak nu niet eens weder aan eene commissie te onderwerpen, die daarover dan weder een rapport zal uitbrengen over toestanden die algemeen bekend zijn waarvoor wij volstrekt geen aparte commissie meer noodig hebben maar om thans krachtige maatregelen te nemen, om daardoor in deze richting tot zegen van de kolonie te arbeiden.

De heer **van Vuuren**: Het vorige jaar is in het Voorloopig Verslag een vrij scherpe aanval gericht tegen den Gouverneur van Curaçao, die hier in de Kamer slechts een zwakke echo heeft gevonden, wat niet heeft verhinderd, dat men tegen dien aanval van alle zijden uit de kolonie is opgekomen. Bladen van allerlei kleur — o. a. *El Imparcial, de Vrijmoedige, de Wekker*, en zelfs de *Curaçaosche Koerier*, alle liberale bladen — hebben eenstemmig de klacht als ongegrond afgewezen. Ik zal der Kamer de voorlezing van die artikelen besparen, maar haar alleen even een schrijven in herinnering brengen dat kort daarop door de Surinaamsche schoolcommissie aan haar is toegezonden. Het luidt:

„De ondergeteekenden, leden der schoolcommissie op Curaçao, die hebben gelezen welke ongegronde klachten er bij het behandelen der Curaçaosche begrooting voor 1912 in het Voorloopig Verslag tegen den Gouverneur mr. Theod. I. A. Nuijens, zijn ingebracht, achten het zich een plicht ter wille van de waarheid, u mede te deelen, dat zij, bij het behandelen van onderwijs–aangelegenheden nooit eenige partijdigheid bij den Gouverneur hebben opgemerkt en dat zij de bewering. als zou het openbaar onderwijs door den Gouverneur stelselmatig worden tegengewerkt, als een bepaalde onwaarheid beschouwen

Curaçao, den 5den Januari 1912.

De voorzitter der schoolcommissie, Mordy S L Maduro, ook voorzitter van den Kolonialen Raad

F J A van den Donk, ondervoorzitter der schoolcommissie

W C J van Leeuwen, schoolopziener in de kolonie Curaçao, tevens secretaris der schoolcommissie op het eiland Curaçao.

E van Senior, lid der schoolcommissie, tevens lid van den kolonialen raad en bestuurslid van de Spaar- en Beleenbank te Curaçao, agent van de Hamburg–Amerika linie

C Gorsira, lid der schoolcommisie, notaris

L van der Veen Zeppenfeldt, lid der schoolcommissie, waarnemend administrateur van financiën.

M J B Gorsira, lid der schoolcommissie procureurgeneraal"

Ik wijs daarnaast op hetgeen door den Curaçaoschen correspondent van het *Vaderland* is geschreven, een blad, waarvan mijn medeleden allen de politieke kleur kennen. Hij schreef:

„Wij zijn geenszins gewoon ons als verdedigers van de Gouverneurs op te werpen. Maar ditmaal meenen wij, dat de beschuldigingen, den tegenwoordigen Gouverneur naar het hoofd geslingerd, te eenenmale onverantwoordelijk zijn, wijl zij niet in het minst op waarheid steunen en hebben wij dan ook met voldoening gezien, dat de meeste locale bladen met verontwaardiging kennis hebben genomen van gemeld verslag, waarin deze Gouverneur op zulke harde wijze onverdiend is aangevallen. De heer mr. Nuijens, die hier ruim 20 jaren de hoogste betrekkingen heeft vervult wordt algemeen geacht, en niemand die hem kent, en van zijn handelingen kennis draagt, zal kunen instemmen met de verwijten hem door die eenige leden gedaan."

Mijnheer de Voorzitter! Het zou niet bij mij opkomen om op deze zaak, die nu een jaar oud is, terug te komen, indien niet wederom in ons Voorloopig Verslag dergelijke grieven waren ingebracht. Ik lees: „Eenige leden gaven als hun meening te kennen, dat de Gouverneur bij de verzorging der onderwijsbelangen niet een onpartijdige houding aanneemt," terwijl op de volgende bladzijde wordt geklaagd over zijn partijdigheid speciaal bij twee benoemingen.

Mijnheer de Voorzitter! De bron waaruit deze klachten zijn ontsproten is gemakkelijk te achterhalen. Het is de *Curaçaosche Koerier*, een blad dat het vorig jaar nog schreef:

„Als eerlijk tegenstander van de politieke richting, waartoe het tegenwoordig hoofd der kolonie behoort, achten wij het onzen plicht met een kort woord op te komen tegen de wijze waarop in de eerste paragraaf van dat verslag het beleid van den Gouverneur wordt aangevallen. Het zou ons leed doen, indien mocht blijken, dat die aanval van de zijde onzer geestverwanten in de Kamer kwam." En verder:

„wat van al deze grieven te zeggen.

„Wij voor ons durven gerust verklaren dat van dat alles in de Kolonie nog niets is gebleken."

Mijnheer de Voorzitter! Indien het blad dus waarheid spreekt, zou men moeten concludeeren, dat de Gouverneur, die het vorig jaar volgens hetzelfde blad vrij uitging, in de hier geuite klachten aanleiding zou hebben gevonden nu eens partijdig te zijn. Erg waarschijnlijk lijkt dit niet. De waarde van den aanval wil ik met een sprekend staaltje toelichten. In 1905 is op Curaçao ingesteld een voogdijraad. De toenmalige Gouverneur, een liberaal, heeft gemeend in dien voogdijraad verschillende geestelijken te moeten benoemen. Voorzitter van dien voogdijraad was tot voor korten tijd pater Ter Maat, die kort geleden naar hier teruggekeerd is. De *Curaçaosche Koerier* haalt nu als bewijs dat de Gouverneur slechts mannen van zijn partij benoemt, aan, dat hij dezen Katholieken voorzitter van den voogdijraad heeft vervangen......door een rabbijn, den heer Querido.

In deze courant nu worden dan twee benoemingen besproken, waarop in het Voorloopig Verslag is gezinspeeld, de benoemingen van de heeren Boomgaardt en Zeppenfeldt. Hoewel het niet noodig was deze benoemingen nog te verdedigen voor Curaçao zelf, de pers in Curaçao het blijkbaar voor ons nuttig gevonden, dit te doen In *De Vrijmoedige,* een liberaal blad, lees ik:

„De heer Boomgaardt— *K*atholiek — was koloniale ontvanger en werd griffier bij het hof van justitie, een betrekking die hij vroeger reeds vrij lang had waargenomen. Toen de heer Muller koloniale ontvanger werd, of zou worden, werd de heer Boomgaardt, die ouder is dan de heer Muller en langer tijd hoofdcommies op de secretarie was geweest, waarnemend gouvernementssecretaris. Na de terugkomst van den heer Haagen nam Boomgaardt zijn betrekking van griffier weer op, en werd later, toen de kantonrechter Sonsberg stierf, kantonrechter, een betrekking waarvoor hij om zijn ambt reeds geschikt kon worden geacht en waarnaar trouwens niet één ander ambtenaar solliciteerde. Is in die benoeming iets onbillijks? Werd iemand die ouder dan Boomgaardt was gepasseerd? Neen. Of meent men, dat een uitstekend ambtenaar als Boomgaardt, omdat hij *K*atholiek is, niet gelijkgerechtigd kon heeten?"

En verder:

„De heer Zeppenfeldt, Katholiek, werd administrateur van financiën. Dit is ook bar! Zoo'n post aan een *K*atholiek? Doch is het den *K*atholieken Gouverneur, mr. Nuyens, kwalijk te nemen, dat hij de Katholieke ambtenaren als gelijkgerechtigd beschouwt en ze dus niet achterstelt bij anderen?

„Daar alle ambtenaren hier tot een corps behooren, geschieden de benoemingen, als regel volgens ancienniteit; mits natuurlijk voor hoogere ambten, de sollicitanten de noodige bekwaamheid bezitten.

„Welnu, de twee oudste ambtenaren, die de betrekking van administrateur van financiën ambiëerden, waren de heer Perret Gentil en de heer Zeppenfeldt.

„De heer Perret Gentil kan een goed en ijverig ambtenaar zijn, doch is bekend, dat reeds de vorige Gouverneur en ook de vroegere chefs van den heer Perret Gentil hem voor de betrekking van administrateur van financiën niet geschikt achtten. Dit doet aan de verdiensten van den heer Perret Gentil natuurlijk niets af. Men kan een goed officier wezen, en toch ongeschikt zijn voor generaal.

„Dat de heer Zeppenfeldt voor de betrekking geschikt was heeft hij bewezen".

Op deze verdediging heeft de *Curaçaosche Koerier* getracht een antwoord te geven. Het blad zeide: dat de heer Boomgaardt niet geschikt was voor kantonrechter hebben wij nooit beweerd.

Tegen deze benoemingen blijkt dus niets in te brengen. Tegenover de heer Zeppenfeldt die de ongerechtigheid heeft begaan de beschuldiging van partijdigheid in den raad te bestempelen als insinuantie, is het blad nog altijd niet goed te spreken. Van hem wordt verhaald, dat hij voor deze betrekking niet de aangewezen persoon was.

In dat verband mag ik even citeeren wat hetzelfde blad een vorig jaar schreef toen dezelfde benoeming een onderwerp van bespreking in deze Kamer uitmaakte:

„Dat overigens de advocaat-generaal in eenig opzicht te kort zou zijn geschoten in de uitoefening van zijn nieuw ambt, is een bewering welke wij ofschoon van nabij bekend met wat hier in de ambtelijke wereld omgaat, voorshands niet, gelijk blijkbaar eenige leden der Tweede Kamer, voor onze rekening zouden willen nemen".

Men behoeft toch niet een per se Hollandsch ambtenaar te zijn, om een goed administrateur van financiën of een goed inspecteur der belastingen te kunnen wezen".

Hetzelfde blad schreef toen ook nog:

„Wat eindelijk de in het oog loopend begunstiging van het bijzonder onderwijs betreft, wij wachten met nieuwsgierigheid

op de debatten in de Kamer, om te weten te komen, waar en wanneer daarvan iets zou zijn gebleken."

Wat mag wel de reden wezen van dezen omkeer? De Gouverneur heeft de stoutigheid begaan om bij den Kolonialen Raad in te dienen een verordening tot verhooging van het subsidie aan het bijzonder onderwijs. Men moest die verordening onthalzen. Men heeft eerst toen een comité opgericht, dat plotseling met allerlei wenschen voor het openbaar onderwijs kwam aandragen en men begon daarna de campagne tegen den Gouverneur. Welke de beginselen zijn van hen van wie de campagne uitgaat leert een aanhaling, nog altijd uit hetzelfde blad:

„De clericale bladen dezer kolonie willen doen uitkomen, dat de missie zich groote opofferingen getroost om de scholen open te houden, maar wij vragen: wie eischt van haar om die opofferingen op zich te nemen. Denkt u lezers, dat, indien de missie niet overtuigd was, dat die scholen in haar belang zijn, zij ze gesticht zou hebben, met geldelijke opofferingen van hare zijde? Al subsidieerde het gouvernement het bijzonder onderwijs in het geheel niet, dan zou men toch evenveel fraters- en zustersscholen in deze kolonie hebben, want de Kerk kan niet tegen het openbaar onderwijs, dat de jeugd de geschiedenis leert, zooals zij is. Zij moet haar eigen school hebben, die haar jeugd zoo opleidt dat zij haar niet afvallig wordt".

Ziedaar de beginselen der personen, die de campagne hebben geleid Met dit al heeft zij succes gehad, gelijk blijkt uit het bericht in *De Tijd*, dat de Koloniale Raad het voorstel tot verhooging van het subsidie voor het bijzonder onderwijs heeft verworpen met 7 tegen 4 stemmen

Bedrieg ik mij niet, dan heb ik alle jaren, welke ik de eer had deze begrootingsdebatten bij te wonen, gepleit voor het goed recht van het bijzonder onderwijs op Curaçao. Tegenspraak heb ik daarbij nooit ondervonden Nooit heeft men de cijfers, waarmede ik heb trachten aan te toonen, dat het bijzonder onderwijs wordt achtergesteld, weerlegd.

Ik zal thans nog eens dezelfde meening verdedigen.

Art 180 van het Regeeringsreglement zegt: „Zooveel de middelen gedoogen, zorgt de overheid, dat het lager onderwijs de verkrijging der allereerste kundigheden onder het bereik brengen ook der onvermogenden.

„Zij doet dit door ondersteuning van bijzonder of oprichting van openbare scholen".

Het ondersteunen van bijzondere scholen wordt dus in de Curaçaosche grondwet, als ik het zoo eens mag uitdrukken, in de eerste plaatst genoemd. In het rapport der Suriname-commissie, welke ik in dit verband nog eens moet noemen, is er op gewezen, hoe in Suriname niets van het onderwijs zou terecht komen, zonder de bijzondere school. Wat voor Suriname geldt, geldt nog in veel sterker mate voor Curaçao met zijn talrijke eilanden Practijk en wet vragen dus de eerste plaats voor het bijzonder onderwijs Wat doet men nu op Curaçao voor het bijzonder onderwijs? In de Memorie van Antwoord op het verslag van de onderwijs-verordening wordt vermeld, dat de katholieke missie heeft 23 scholen, met 4907 kinderen. Op die scholen zijn 71 onderwijzers en onderwijzeressen en 16 kweekelingen werkzaam, totaal 87 personen. Het subsidie bedraagt fl 30 900, dat is fl 3 55 per onderwijskracht, of fl 6 30 per kind. Daarbij komt 25 pct in de kosten van den bouw. De missie heeft dus allereerst te dragen 75 pct in de kosten van de schoolbouw, het onderhoud vpn de gebouwen en moet dan verder van de fl 3 55 per persoon betalen: de kosten van uitzending uit Europa, de kosten van overplaatsing van het eene eiland naar het andere; de kosten van voeding, kleeding en huisvesting; de voorzieniug in de kosten van den ouden dag van het onderwijzerspersoneel; de kosten der leermiddelen, die gratis worden versterkt.

Men pleegt te zeggen, dat men om goede ambtenaren in de kolonie te hebben, hooge traktementen moet durven uitgeven. Aan deze, voor het meerendeel in Nederland geboren mannen en vrouwen geven wij f 355 per jaar zonder kosten van uitzending, zonder pensioen, zonder verlofreizen. De regel is dan ook, dat deze menschen naar Curaçao uitgezonden. nooit meer naar Europa terugkeeren, zelfs niet om er te sterven. Hoe zou men dat van die f 355 kunnen betalen?

De Gouverneur heeft voorgesteld het subsidie te verhoogen, naar vaste regelen, waardoor het zou stijgen met f 14 400, en ongeveer zou worden f 9,25 per kind, terwijl de openbare school voor 1149 leerlingen, na aftrek van de schoolgelden, kost f 67 863.

De Koloniale Raad heeft dit voorstel van den Gouverneur verworpen en geweigerd dezen onderwijskrachten meer dan de f 350 te geven, niettegenstaande ten slotte het moederland het zou hebben moeten betalen. En dan zijn er hier die niet den Kolonialen Raad, die het voorstel van den gouverneur verwierp, maar den gouverneur partijdig noemen. En wat doet die terwijl ik elk jaar gewezen heb op de bestaande onbillijkheid en niemand ooit heeft tegengesproken, dat het bijzonder onderwijs wat betreft financieelen steun van gouvernementswege.

Men zegge nu niet, dat de gouverneur in andere opzichten het openbaar onderwijs zou achterstellen. Ook die beschuldiging wijs ik met kracht terug. In de gewisselde stukken bij de begrooting heeft de gouverneur opgesomd wat in het belang van het open baar onderwijs gedaan is, waaruit afdoende blijkt dat aan dat openbaar onderwijs alle zorg is gewijd.

Tegenstanders van deze subsidie-verhooging hebben dan ook in het Voorloopig Verslag over de onderwijsverordening den Gouverneur, die een vergelijking had gemaakt tusschen de kosten van het openbaar en van het bijzonder onderwijs, integendeel verweten, dat er te veel voor het openbaar onderwijs gedaan werd. Ik moet erkennen dat waar de Gouverneur in antwoord hierop erkent dat op de pas ingestelde hoogste klasse der Hendrikschool thans maar één leerling is — de cursus begon er met 8 — er meer reden is om te zeggen, dat er vergelijkenderwijs te veel voor het openbaar onderwijs gedaan wordt dan te weinig.

Hetgeen de gouverneur dan ook ten behoeve van het bijzonder onderwijs wilde doen, was dan ook m. i. eerder een bescheiden dan een onbescheiden stap. Het eenige rationeele steltel zou zijn eenvoudig te bepalen, dat de bijzondere onderwijzers het minimum-traktement uitgekeerd krijgen van de openbare onderwijzers. Dit is het Nederlandsche stelsel. Dat het hier niet gevolgd is begrijp ik ten deele. Ik begrijp dat de Minister en de gouverneur, tusschen wie, naar de Minister een vorig jaar mededeelde, overleg is gepleegd, eenigzins huiverig waren verder te gaan om de lasten te hoog op te voeren Zij hebben er misschien ook prijs opgesteld zoo mogelijk de verordening tot stand te brengen met instemming van den Kolonialen Raad en zij zijn daarom begonnen hun aanvraag zoo bescheiden mogelijk te maken, in de gegronde verwachting, dat de Raad hiertegenover van zijn kant een tegemoetkomende houding zou hebben aangenomen. Nu dit niet gebeurd is, hoop ik, dat men zich door het gedane voorstel niet zal laten weerhouden om aan het bijzonder onderwijs volledig recht te doen wedervaren, en dat men zich bij het doen van recht niet zal laten beïnvloeden door de anti-clericale gevoelens van den Kolonialen Raad

Ik hoop, dat men thans verder zal gaan en dat zoo men het subsidie niet hooger wil opvoeren dan door den gouverneur was voorgesteld, men althans daarnaast aan deze onderwijzers, zoo al niet vergoeding bij verlof of uitzendingskosten, dan toch recht op een pensioen zal waarborgen wanneer, zij, na de kolonie jarenlang te hebben gediend, door ouderdom of gebreken daartoe niet meer in staat zijn.

Als men ziet hoe men in Curaçao absoluut niet medewerkt aan de geestelijke ontwikkeling, begint men den den lust te verliezen om hier telkens met warmte op te komen voor de bevordering van de materieele belangen der kolonie, maar ik wil mij door een dergelijke reden niet laten weerhouden om opnieuw de aandacht van den Minister nogmaals te vestigen op enkele zaken, die voorziening vragen.

In de eerste plaats de quaestie van de havenwerken. Ik herhaal voor de zooveelste maal als men iets wil doen, dan moet men het spoedig doen en zorgen klaar te zijn als het Panamakanaal wordt opengesteld Het heeft mij teleurgesteld dat, nadat de Minister in dit opzicht een vorig jaar een flinken stap deed aan die havenwerken zoo langzaam gewerkt wordt Ik vraag daarom den Minister in deze op wat spoed aan te dringen.

Ik beveel hem nogmaals de belangen van de hoeden-industrie aan — met name de strooquaestie — en vertrouw, dat hij al het mogelijke zal doen om te bevorderen, dat de nieuwe eigenaar van de phosphaat-mijnen die mijnen spoedig weer in exploitatie brengt.

Ik sluit mij aan bij den heer Scheurer, waar deze heeft aangedrongen op het nemen van maatregelen tegen de prostitutie in Willemstad, maar als hij, hetgeen bij de hedenmorgen gehouden debatten is gezegd over de Surinaamsche bevolking, aanvoert tegen de bevolking van Curaçao, dan stelt hij ten onrechte beide bevolkingen met elkander gelijk Op Curaçao wordt graag en hard gewerk — ook door de negerbevolking — en verlangt men niet anders dan door arbeid zijn brood te verdienen, als men maar werk heeft. Curaçao zal dan ook wel vooruit gaan, indien men er niet te kampen heeft met een voortdurende gebrek aan water. Ik vestig daarom ae aandacht van den Minister nog eens bijzonder op de in den laatsten tijd in verschillende bladen gedane voorstellen, om in dit opzicht de kolonie te hulp te komen. Ik spreek over de plannen geen oordeel uit, maar is de kolonie er door met niet te veel geld te helpen, laat men het dan doen.

Berichten uit de Kolonie.

Nieuwe Consul.

Met het grootste genoegen vermelden wij, dat onze Kolonie weer een nieuwe handelsbetrekking rijk is. De Heer E. M. PENSO is benoemd tot Consul van de Republiek Chili.

Wij verheugen ons over deze nieuwe relatie en wenschen den nieuwen Consul van harte geluk.

De zandzuiger.

We hebben pech met onze havenwerken. De zuiger kan op zijn vroegst medio Maart hier zijn, daar hij 21 Januari eerst uit Porstmouth vertrokken is.

In 't begin vreesden velen, dat ook de grijp-bagger machine in 't geheel niet zou voldoen, zij bracht bijna niets omhoog, telkens nog niet zooveel als er op een gewone schop gestoken wordt.

Maar in den laatsten tijd is het een lust haar aan 't werk te zien. Heele brokken worden er omhoog gehaald en zeer veel rifgruis.

't Is duidelijk te zien, hoe de springgelatine den rotsachtigen bodem geheel heeft losgewoeld en stuk geslagen. Zóó gaat het goed.

Dr. J. H. M. Ellis.

Deze sympatieke, algemeen geachte geneesheer heeft zich zijn verlof zeer ten nutte gemaakt.

In October van het vorig jaar heeft hij te Frankfort a|M. een cursus in X-stralen gevolgd en heeft er de nieuwste toepassingen van bestudeerd. Daarna heeft Dr. ELLIS gedurende 6 weken de lessen bijgewoond van een Europeesche beroemdheid in tropische ziekten. Hospitalen en laboratoria werden druk bezocht, en na examen te hebben afgelegd werd hem het diploma als *Médicin Colonial* uitgereikt.

In Maart vertrekt ZEd. weder naar Berlijn, om de nieuwste toepassingen op operatiegebied te be studeeren.

Met zooveel werklust en succes wenschen wij niet slechts den Dokter geluk, maar ook de Kolonie waar voor de terugkomst van zulk een geneesheer van groot nut kan zijn.

Huiden.

De Weledele Heer H. C. Groen, Kleine Singel 43, *Utrecht* heeft ons zijne verwondering te kennen gegeven over de buitengewone lage noteering van huiden en vellen onder de Curaçaosche Handelsberichten. ZEd. vraagt of het niet mogelijk is, die huiden en vellen rechtstreeks naar Holland te zenden, Gezouten maken zij daar zeker ± 50 % hoogere prijzen.

Op de laatste veiling werd voor gezouten huiden 42¾ cent per pond bedongen en voor geiten— en lamsvellen f 6 — f 6.75 per stuk betaald.

Jammer, dat hier geen slagersvereeniging bestaat. Maar misschien kan de Curaçaosche Handelsbond wel eens in correspondentie treden met genoemden Heer. De 58 slagers op Curaçao plus de personen die voor eigen rekening laten slachten, kunnen toch heel wat huiden en vellen bij elkander brengen, zoodat het wel de moeite loont eens verder te informeeren, hoe men het moet aanleggen om meer geld daar voor te maken.

De Staking.

Geheel in orde is het nog niet.

De 16 man van St. Thomas zijn met de *Cheruskia* weer daarheen teruggekeerd, de 36 Venezolanen zijn Donderdag 20 Febr. met de *Philadelphia* vertrokken.

Maar nu heeft de *Maracaibo* weer 104 man van Maracaibo aangevoerd om te helpen bij 't laden en lossen en overschepen. Deze werklieden zijn gehuisvest in het vroegere *Hotel Leon* aan de Kl. Werf. Met dat al hebben toch ook nog 30 Curaçaonaars Donderdag gewerkt bij de Red. „D" tegen 50 cts. per uur.

Geen moeilijkheden werden ondervonden bij het lossen en laden van de Duitsche *Bavaria*, de Hollandsche *Prins Willem V* en de Spaansche *Buenos Aires*.

Eenige scheepstimmerlieden hebben ook het werk hervat tegen 25 cts. verhooging per dag, de overigen schijnen aanstaande week ook weer aan 't werk te zullen gaan.

Van de Venezolaansche arbeiders werden Vrijdagmiddag 4 door de politie gearresteerd wegens dronkenschap en twistzoeken. Door de goede zorg der politie werden andere ruststoringen voorkomen

Verder hebben Donderdag morgen een aantal stakers hun voormaligen werkgever, den Heer DE VRIES, gelijk men dat hier noemt, *begraven*! Onder begeleiding van muziek van triangel en andere instrumenten trok men voor zijn huis op en neer.

Wij vinden het jammer, dat men door aldus op te treden zich recht zoekt te verschaffen, zoo dit mocht bestaan; de stakers toonden zich hierdoor zeker niet van hun goede zijde en zoo iets is nu juist niet bevorderlijk, om zijn eischen ingewilligd te krijgen.

De politie slaagde er echter spoedig in de stakers te verspreiden en aldus andere wanordelijkheden te voorkomen.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van de Heeren EDWARDS, HENRIQUEZ & Co het Januari-nummer der Hamburg—American Gazette, alsmede een paar mooie gidsen voor winter-uitstapjes in West-Indië en naar Panama. Curaçao gaat men weer voorbij.

Maar 't volgend jaar zijn we klaar. Laat dan de *Victoria Louise* en *Molkte* maar komen. We wachten er al zoo lang op.

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in 't fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

101 ratten
248 muizen.

Muziekuitvoering.

Morgen avond om 7½ uur muziek aan de overzijde.

PROGRAMMA.

1 Souvenir de Habay la Neuve. Pas Red — L. Soret
2 Ouverture Militaire — E. Deransart
3 Les serpentes de la Damayanti Valse — Emidy
4 Fant Les Saltimbenques — L. Canne
5 Gruss in der Ferne Marsch — A. Doring
6 Ouverture Guillame Tell — Rossini
7 Les Cnomes — R. Eilenberg
8 Ensueño y Realidad Danza — Callejo

Curaçao vooruit!

De Amerikanen hebben er slag van een zaak met voortvarendheid aan te pakken. Het is juist een maand geleden, dat MR. MC. LEOD, ingenieur met nog 3 andere amerikanen op Curaçao aankwam, om voor rekening van de firma S. E. L. MADURO & SONS alhier den aanleg van werf en kaden aan het eilandje in het Schottegat te beginnen. Als men nu daar eens een kijkje gaat nemen, kan men zijn oogen nauwelijks gelooven, wat daar in dien korten tijd reeds tot stand is gebracht. Wie tegen den avond tegen half zes van de hoogte van den berg van Otrabanda of Scharloo zijn blikken naar dien kant richt, kan op eens tot twee malen toe kort na elkander een wolk van stook en stof van zand en steenen, 20 á 30 Meters hoog de lucht in zien vliegen en een 2 doffe slagen brengen hem op de gedachte dat hier een geweldige ontploffing heeft plaats gegrepen En zoo is het.

Dat eilandje, dat zich van 4 tot 6 M. hoog boven de oppervlakte van het water verheft, wordt gedeeltelijk opgegraven. Doch daar de bovenlaag harde kalkrots is, moet dit door dynamiet van elkander geslagen worden. Bijna honderd werklieden uit de buurt van Noordkant enz zijn hier dagelijks aan het werk en maken de talrijke boorgaten, die tegen den avond, met dynamiet gevuld en onderling met een electrische leiding aan den hoofdkabel verbonden, door een enkelen ruk aan een kleine dynamo tot ontploffing worden gebracht

Deze week waren wij er getuigen van, hoe eerst 29 en daarna nog 25 boorgaten werden uiteengeslagen, Vooral bij het laatste, waar de rots veel harder was, werden groote steenblokken losgerukt.

Elken morgen worden die brokstukken van het terrein weggevoerd.

In het geheel moet hier 15 á 20 duizend M^3 steen verwerkt worden. Nu reeds reikt een dam van 230 voet lengte gemaakt van deze steenen, van af dit eilandje het Schottegat in. Op een afstand van 4 à 500 voet van daar is nog een andere dergelijke dam in wording. De beide punten van deze twee dammen, die ieder een lengte van ruim 300 voet krijgen, worden door een andere kademuur, gemaakt van palen van gewapend beton van 30 á 40 voet lengte, met elkander verbonden. Het vierkant daarvoor verkregen wordt voor het grootste gedeelte gedempt, voor den opslag van kolen en goederen, een ander gedeelte, waar de zee voldoende diepte heeft, er van opengehouden voor de veilige ligplaats van barkjes en schoeners. Aan dien grooten kademuur van 500 voet lengte, kunnen 2 groote stoombooten tegelijk kolen innemen of goederen lossen en laden. Als men weet, dat het Schottegat, op de plaats waar nu gewerkt wordt, hier en daar een diepte van 20 voet heeft, begrijpt men hoeveel grondwerk er verricht, hoeveel steenen er naar de diepte wegzinken, vooraleer zoo'n dam boven de oppervlakte van de zee uitsteekt. In precies drie weken tijds hebben deze Amerikanen bovendien nog een groot vlot gebouwd, gekalefaterd, gekoperd, met waterdichte vergaarbakken er in. Dinsdag middag liep dit vlot van stapel, zoo vlug en handig als op Curaçao nog nooit vertoond was. Dit vlot heeft een laadvermogen van 120.000 K.G. en is bestemd om een stoomhamer te dragen en bijbehoorende machines, die bovengenoemde palen van 30 à 40 voet lengte van gewapend beton tot 10 voet diepte in den zeebodem moet inpersen. Als na afloop dezer werkzaamheden de stoomhamer wordt opgeborgen, zal het vlot dienstdoende als drijvend depot voor den sleepdienst en voor het vervoer van lading naar de booten. Het kan een paar duizend zakken koffie tegelijk bergen en tevens later door een dak de goederen voor regen enz. beschutten.

De sleepboot *Pocahontas* heeft den geheelen dag volop werk, zoowel voor den sleepdienst in het Schottegat voor den aanvoer van werklui en materialen, als ook in de haven ten dienste der lossende en ladende booten. Zelfs heeft de firma MADURO op het oogenblik nog een andere motorboot in aanbouw uitsluitend voor passagiersvervoer bestemd, die tegelijk 30 à 40 personen kan vervoeren. Deze wordt 36 voet lang, maar lichter gebouwd dan de *Pocahontas* en krijgt een motor van 25 P. Kr.—

Deze week vertoefde hier de Heer F. NEHLSEN, superintendent van de H. A. Line in Centraal-Amerika, resideerende op St. Thomas, die met de firma MADURO contract gesloten heeft voor de levering van steenkolen aan de schepen van de H. A. Line.

Voortaan zullen dus alle duitsche boten, die Curaçao aandoen, zoowel op de uit- afs thuisreis, hier kolen innemen.

Tegenwoordig heeft de firma MADURO de leverantie van steenkolen aan de Duitsche, Italiaansche, Spaansche, en Red D booten en alle marine schepen, en verscheept zelfs de kolen naar Santo Domingo en Rio Hacha.

Curaçao krijgt ook als kolenstation hoe langer hoe meer beteekenis.

De kadewerken in het Schottegat worden een onderneming van groot belang voor den bloei van ons eiland, die de naam van onze haven nog meer zal verspreiden.

Tegen einde Juli of Augustus hopen de Amerikanen reeds alles kant en klaar te kunnen afleveren. Het is kranig.

Buitenland.

Overzicht der telegrafische berichten.

Adrianopel is nog niet ingenomen. De Bulgaren hebben ingezien, dat ze te zwak zijn en hebben aan de Serviërs versterking gevraagd.

Dezen zijn met 30 kanonnen van groot kaliber, natuurlijk met de noodig maanschappen daarheen getrokken om een handje te helpen. 't Schijnt wel, dat het nu spoedig beslist zal wezen, daar de vreemdelingen hebben aangevraagd de stad te mogen verlaten. Dit is door Bulgarije toegestaan.

Op het schiereiland Galipoli gaan de zaken beter. De verbondenen rukken steeds voorwaarts en hebben reeds een sterke linie bezet. De Grieken hebben weder een eilandje in de Egeïsche zee bezet.

Constantinopel voelt zich ook meer

en meer benauwd en door vijanden omringd. Een groot gedeelte der stad staat in brand, zoodat de *Aya Sofia* zelfs groot gevaar liep. Gelukkig is men het vuur meester kunnen worden.

De algemeene toestand in het Turksche leger is allerbedroevendst. Er is geen eenheid.

Het hoofd der Jong-Turken, ENVER BEY, is aangevallen door zijn eigen soldaten, die tegen hem in opstand kwamen. Sommigen zeggen, dat deze leider der Jong-Turken reeds vermoord is, anderen, dat hij slechts gewond is en zich schuil houdt; weer anderen weten mede te deelen, dat hij gezond en wel op Galipoli zit. Dit laatste is al heel onwaarschijnlijk, daar het wel de minst veilige plaats is voor ENVER BEY. Hoe het ook zij, de Turken zijn weer inwendig verdeeld; de Mogendheden vinden hun vredesvoorwaarden onvoldoende, en weigeren hun steun, terwijl de Balkan-verbondenen zich vaster aaneensluiten en zich dapper weren.

Het einde is dus wel te voorzien. Wat er echter gebeuren zal na den oorlog valt moeilijker te voorspellen. Rumenië, Oosterijk en Rusland schijnen zich al gereed te maken tegen dien tijd handelend op te treden, en eischen minstens een woordje te mogen meespreken.

Algemeen Overzicht.

Nadat in het keizerlijk paleis te Constantinopel een familieraad was gehouden, kwam ook de staadsraad van Turkije bijeen, om de nota der Europeesche mogendheden te bespreken.

De regeering en de keizerlijke familie wil zich, zooals uit alles blijkt, zooveel mogelijk dekken tegen de scherpe kritiek, die haar wacht van de Jong-Turken, zoo men zwicht voor den drang der mogendheden. Daarom is bv. bepaald, dat deze nationale vergadering slechts *adviseerend* zou te werk gaan, zoodat ook ná de vergadering de regeering nog vrij was te doen, wat wij zelf zou willen. Drie en tachtig der vergaderden waren voor en twaalf hunner tegen het sluiten van den vrede onder deze omstandigheden. Deze meerderheid schijnt er wel op te wijzen, dat de noodzakelijkheid om toe te geven in ruimen kring wordt gevoeld.

Over het verdere verloop der feiten en het antwoord der Turken doen nu allerlei berichten de rondte; we beperken ons tot het weer geven der meening van den correspondent der *Voss. Zig.* te Constantinopel:

1. Met betrekking tot den afstand van Adrianopel zal de Porte aan de mogendheden eerst vragen, volgens welke beginselen zij de bescherming der Mahomedaansche belangen in Adrianopel zullen waarborgen. Men veronderstelt, dat de Porte zich zal aansluiten bij een voorstel, waarbij moskeeën en de sultansgraven ex-territoriaal verklaard zullen worden. De Bulgaren zullen de stad en het villajet Adrianopel dan verder verkrijgen; de geestelijke goederen zullen onder de souvereiniteit van den sultan blijven.

2. Met betrekking tot de Aegeïsche eilanden zal de Porte vragen, hoe de mogendheden bij de oplossing der eilanden-kwestie de Klein-aziatische bezittingen van Turkije zullen beschermen.

3. Het derde punt zal over de financieele vraag handelen en men veronderstelt, dat de mogendheden Turkije en groote leening zullen verzekeren om de doorvoering van hervormingen in Klein-Azië mogelijk te maken.

De mogendheden zullen dan de gewenschte ophelderingen aan Turkije geven. Zoodra de Porte en de mogendheden het dan eens zijn over de te volgen beginselen, heeft men een basis, waarop de slotovereenkomst tusschen Turkije en de Balkanstaten te Londen kan gesloten worden.

De sultan geloofde, onder den invloed der optimisten en van de oorlogspartij nog altijd aan de mogelijkheid, van eene verandering van den toestand op het oorlogsterrein; in het bijzonder koesterde hij veel hoop in een aangekondigde actie der vloot. Deze actie viel echter geheel en al ten nadeele der Turken, die wederom een volkomen nederlaag leden en nu zag de sultan geen uitweg meer dan door toe te geven.

Maar het is nu nog geen vrede! Daar mankeert nog heel wat aan! De Turksche regeering zal Adrianopel maar niet zoo onvoorwaardelijk afstaan; zij zal van den kant der geallieerden natuurlijk eenige concessies eischen en daarover zullen de besprekingen nog wel eenigen tijd worden voortgezet. Bovendien moet het volk zich nog al verontwaardigd toonen over het toegeven der regeering en er op staan, dat de oorlogsgezinde partij in Constantinopel de teugels van het bewind in handen neme.

Volgens een bericht uit Berlijn zou er in Constantinopel zelfs reeds revolutie zijn uitgebroken onder leiding van den Jong-Turk, Enver-bey. En dan is nog altijd de kwestie omtrent de grenzen van Albanië onopgelost.

Het is natuurlijk van zeer groot belang, hierin de meening der Servische regeering te kennen, daar het juist de Servische troepen zijn, die de strategisch-belangrijke punten van Albanië bezet hebben en bezet houden.

Maar toch schijnt men in Constantinopel zelf in te zien, dat 't met een Europeesch Turkije gedaan zal wezen.

Volgens de *Pall Mall Gazette* zou een sterke fractie der Jong-Turken gaarne willen, dat Constantinopel niet langer de hoofdstad zou blijven van het zoo deerlijk gehavende rijk der Ottomanen. Daar het zwaartepunt van het rijk in de toekomst voortaan in Klein-Azië zal gelegen zijn, moet de hoofdstad ook daarheen worden verplaatst, zoo redeneeren die Jong-Turken.

Gesteld echter, dat het komt tot een vredes-verdrag, hetwelk door de Turken en de geälliëerden wordt onderteekend, zou er dan geen Balkan-kwestie meer bestaan? Men moet 't betwijfelen, zoolang het Bulgaarsch-Roemeensch geschil niet geheel en al is uit den weg geruimd. En dit is nu juist nog niet het geval.

Te Boekarest is men zeer ontstemd over het zwijgen van Bulgarije, nadat Roemenië reeds tweemaal zijne wenschen heeft kenbaar gemaakt: eens aan Daneff, toen deze te Boekarest vertoefde en eens bij de onderhandelingen te Londen. Nu zal nogmaals aan Bulgarije een nota worden overhandigd, waarin de Bulgaarsche regeering zal worden aangemaand, om toch eens met een een ernstig voorstel voor den dag te komen en een nieuwe plaats voor onderhandelingen aan te wijzen, Sofia of Boekarest b. v. Ten slotte zal Bulgarije toch toegeven, denkt men in wel ingelichte kringen; mocht dit, tegen aller verwachting in, niet het geval wezen, dan is dit misschien een aanleidende oorzaak van een tweeden Balkan-crisis! Dat dit geen denkbeeldig gevaar is, blijkt wel uit het feit, dat Rusland zijn goede diensten heeft aangeboden, welke door beide regeeringen zijn aanvaard en wel des te gretiger, nu de regeering te St. Petersburg aan den Roemeenschen minister Theodorof zijne hulp heeft toegezegd voor zijn plan, om voor Bulgarije een groote leening (men spreekt van 600 millioen francs) op te nemen, zoo Bulgarije door een toegeeflijke houding een botsing met Roemenië weet te vermijden.

Toch schijnt de Bulgaarsche regeering zelve den toestand niet zoo zwaar in te zien, als zou het tusschen haar en Roemenië niet wezen, „botertje tot den boôm." Want juist Bulgarije heeft den beslissenden stap gedaan van den wapenstilstand op te zeggen; het is echter niet zeker, of Bulgarije hierin eigenmachtig, d. i. zonder medeweten der anderen gehandeld heeft, dan wel in naam van alle verbonden Balkan-Staten. Dit is echter zeker, de wapenstilstand, 6 Dec. ll. is opgezegd m. a. w. de oorlog is opnieuw verklaard, want tot heden was het nog niet meer dan het elkander een beetje lastig maken, wat echter de Turken duur is te staan gekomen. Nu zal men dus kunnen overgaan tot het bombardeeren van Adrianopel; want het lijdt geen twijfel, dat de verbondenen Adrianopel liever in bezit krijgen door de stad met wapengeweld in te nemen, dat hij onderlinge overeenkomst, daar zij dan geheel vrijer zijn in het bepalen, wat er in de toekomst met de stad zal gebeuren.

Nu moet men maar afwachten, wat de Jong-Turken zullen doen. Wilden zij werkelijk den oorlog, dan hebben ze nu hun zin, maar dan hebben ze thans ook den plicht, de leiding er van op zich te nemen.

Het is wel echt Turksch, zooals het hun gelukt is, zich meester te maken van de regeering. Men zag hun hoofdaanvoerder, Enver-Bey, slechts van een adjudant vergezeld over Pera naar Stamboel rijden. Even later volgden het instructie-bataillon van onderofficieren, dat door den broeder van den tegenwoordigen grootvizier werd aangevoerd en twee eskadrons cavalerie. Aanstonds deed het gerucht de rond, te, dat er iets gewichtigs te gebeuren stond. Toen echter te Stamboel Enver-Bey zich van de troepen scheidde en alleen de richting insloeg van de Porte werd men wederom gerust.

Het plan was uitstekend in elkaar gezet. Even later werd met nauwelijks tien personen een staatsgreep uitgevoerd, die zelfs de hierin meest geoefende Zuid-Amerikaansche staten met overholen nijd bewonderen moeten. De betrekkelijk kleine troepenmacht kwam heel niet te pas; ze werd in den omtrek verborgen gehouden.

Zonder moeite kwam Enver-Bey met zijn begeleiders door de bewakers der Porte toegelaten in de conferentiezaal van den grootvizier waar juist beraadslaging werd gehouden. Zijn optreden tegenover den grootvizier wordt zelfs door de gevallen ministers buitengewoon correct genoemd. Met zachte trillende stem eischte hij van Kiamil Pacha dat hij zijn ontslag zou nemen.

De houding van Kiamil was een Romeinsch senator waardig.

Gelaten stond hij van zijn zetel op en met ijzige kalmte antwoordde hij: „Zoo het de wil der natie is, mag men mij zelfs dooden. Ik ben onbevreesd, doch heb het heilige recht, te eischen, dat men mij, vóór dat ik gevolg geef aan het verlangen om af te treden, de redenen hiertoe bekend maakt".

Enver Bey somde de redenen op en Omar Nadji, een voornaam comité-lid voegde er aan toe: „Ge kunt volkomen gerust zijn, Kiamil. De natie respecteert u. Ze zal wel niet voor de laatste maal een beroep hebben gedaan op uw vaderlandsliefde, ze zal u later weer terugroepen op dezen gewichtigen post. Geen leed zal u overkomen. De omstandigheden eischen gebiedend, dat ge heengaat. Getroost u dit offer".

Hierop onderteekende de grootvizier zijn ontslagname en de andere ministers volgden zijn voorbeeld.

Toen de Jong-Turken in de Porte binnenvielen, was men in den ministerraad juist bezig, het antwoord aan de mogendheden voor te lezen. Enver-Bey en Falaat Bey legden onmiddelijk beslag op dit document, daar zij meenden, dat het geheel en al was gesteld overeenkomstig de beslissing der kort te voren gehouden nationale vergadering. Dit was echter niet het geval. Het antwoord van de Porte bevatte juist een afwijzing van de verlangens der mogendheden, waarom dan ook de oorlog opnieuw is verklaard. In elk geval kan nu de tegenwoordige regeering uit dit document geen argumenten halen tegen de vorige regeering.

Gelijk bekend is, zal Z. M. Koning Alfonso van Spanje zich in den loop van het jaar naar Parijs, Berlijn en Rome begeven. In een Fransch blad *Bataille Syndicaliste* kan men dezer dagen zóó ongeveer lezen: „Wij zijn de formules der chloorzure stoffen, die koninklijk vleesch tot hutspot maken, nog niet vergeten!" Deze fraze had betrekking op genoemd bezoek! aan Parijs!

De Fransche regeering heeft den redacteur van het blad weliswaar veroordeeld tot vijf jaren gevangenisstraf wegens „majesteitsschennis"; maar daarmede *vergeet* men nog niet de samenstelling eener bom. Alfonso mag bij zijn bezoek dus wel voorzichtig wezen!

Advertentien.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 15 FEBR. — 1 MAART.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Maracaibo	G W Goodman	15 Febr	New-York	15 Febr	Maracaibo
Venezuela	J Montero	15 „	Maracaibo	15 „	La Guayra
Prins Willem V	J W Drijver	17 „	Amsterdam	18 „	New York
Merida	A Johnson	16 „	Maracaibo	17 „	La Guayra
Venezuela	J Montero	18 „	La Guayra	18 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	20 „	Maracaibo	20 „	New-York
Merida	A Johanson	19 „	La Guayra	20 „	Maracaibo
Philadelphia	H Highborn	20 „	New-York	20 „	La Guayra
Venezuela	J Montero	22 „	Maracaibo	22 „	La Guayra
Pr der Nederl.	J C Metus	23 „	New-York	24 „	Amsterdam
Venezuela	J Montero	25 „	La Guayra	25 „	Maracaibo
Philadelphia	H Highborn	25 „	La Guayra	26 „	New-York
Merida	A Johanson	26 „	Maracaibo	26 „	Maracaibo
Zulia	S S Morris	1 Maart	New-York	1 Maart	Maracaibo
Venezuela	J Montero	1 „	Maracaibo	1 „	La Guayra
Oranje Nassau	g D Nieman	1 „	Amsterdam	2 „	New-York
Evendale	Wilke	17 Febr	New Port News	?	Cuba
Bavaria	Graalfs	16 „	Pto Colombia	17 Febr	Hamburg
Buenos Aires	Vizcaino	17 „	Colón	17 „	Barcelona
Cheruskia	Faass	18 „	Colón	19 „	Hamburg
Città di Torino	A Poggi	26 „	Génova	26 „	Colón
Odenwald	*K* Heyer	3 Maart	Pto Colombia	4 Maart	Hamburg
Patagonia	H Schuster	3 „	Hamburg	5 „	Hamburg

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Juan Luis H	16 Februari	Pto Cabello	*Estelle H*	15 Febr.	Isla Barlov.
Ariminta H	17 „	Rio Hacha	*Sophia H*	15 „	Bonaire
Diana H	17 „	Maracaibo	*Margarita C*	15 „	Rio Hacha
Frieda H	19 „	Maracaibo	*Carlota H*	15 „	Maracaibo
Rosa Maria H	19 „	Aruba	*Marg Sofia C*	16 „	Rio Hacha
MarieAgathaH	19 „	Colón	*Virginia H*	17 „	Vela de Coro
Virginia H	20 „	Vela de Coro	*Juan Luis H*	18 „	Aruba
Meda H	20 „	Maracaibo	*Electra H*	19 „	Maracaibo
			Ariminta H	20 „	Rio Hacha
			Hirondelle H	19 „	Maracaibo
			Juanita D	19 „	St Domingo
			Rosa Maria H	19 „	Aruba
			Refugio H	21 „	Aruba
			Viuda Alegre D	21 „	Sto Domingo
			Maria Agatha	21 „	Bonaire
			Perla de Ozama	21 „	Sto Domingo

16 Febr is hier vlak langs de kust gepasseerd het Duitsch yacht **CINCINNATI** capt. Schröder met bestemming voor La Guayra. Het schip meet 16,500 ton. Er waren 450 toeristen aan boord.

Waarschijnlijk gaat H M **ZEELAND** Maandag 3 Maart naar Bonaire.